OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO
10.6.2019

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus- ja tietosuoja -yksikkö
LsN Niklas Vainio

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

U 101/2018 VP VALTIONEUVOSTON U-JATKOKIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI EU:N TILAPÄISEN MATKUSTUSASIAKIRJAN LAATIMISESTA JA PÄÄTÖKSEN 96/409/YUTP KUMOAMISESTA (EU:N HÄTÄMATKUSTUSASIAKIRJADIREKTIIVI)

Hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikon asiassa. Asia koskee komission ehdotusta EU:n hätämatkustusasiakirjadirektiiviksi. Oikeusministeriö osallistui alkuperäisen U-kirjelmän valmisteluun tietosuojasääntelyn osalta.

Oikeusministeriö antoi alkuperäisestä U-kirjelmästä hallintovaliokunnalle lausunnon 15.1.2019. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota henkilötietojen säilytysaikoja koskevaan sääntelyyn. Oikeusministeriö yhtyi valtioneuvoston alustavaan kantaan, jonka mukaan direktiiviehdotuksen 13 artiklan 4 kohdan enimmäissäilytysaikaa oli syytä tarkastella vielä siltä kannalta, onko ehdotettu kolmen vuoden enimmäisaika tarpeellinen ja oikeasuhtainen tavoitteeseen nähden ja ottaen huomioon tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa säädetyt periaatteet. Ehdotettu enimmäissäilytysaika vaikutti pitkältä ottaen huomioon tietoihin sisältyvät erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ja että EU:n hätämatkustusasiakirjan voimassaoloaika on ehdotuksen mukaan enintään 15 päivää. Lisäksi valtioneuvosto katsoi, että puheenjohtajamaan kompromissiesityksessä ehdotettua yhden vuoden vähimmäissäilytysaikaa tuli tarkastella siltä kannalta, että asiaan sovellettavan EU:n tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen

säilyttäminen pitäisi lopettaa heti, kun säilyttämiselle ei ole enää perustetta. Siten vähimmäissäilytysajan voitaisiin katsoa olevan ristiriidassa EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa. Oikeusministeriö katsoi, että yhden vuoden minimiaika voi olla yhdenmukainen tietosuoja-asetuksen kanssa, jos sille on osoitettavissa hyväksyttävä peruste.

Säilytysaikoja on tämän jälkeen lyhennetty. Direktiiviluonnoksessa 15 artiklan 4 kohdan mukaan avustava jäsenvaltio ja kansalaisuusjäsenvaltio saavat säilyttää hakijan henkilötietoja ainoastaan niin kauan kuin se on tarpeen, mukaan lukien 5 artiklassa tarkoitettujen maksujen perimistä varten. Joka tapauksessa avustava jäsenvaltio saa säilyttää kyseisiä henkilötietoja enintään 180 päivän ajan ja kansalaisuusjäsenvaltio enintään kahden vuoden ajan. Henkilötietojen säilyttämisajan päätyttyä hakijan henkilötiedot on poistettava. Direktiiviluonnoksen 21 johdantokappaleen mukaan enimmäissäilytysaika on tarpeen mahdollisten sovellettavien maksujen kerääämisen varmistamiseksi ja mahdollisten väärinkäytösten tai muun petollisen toiminnan estämiseksi.

Luonnoksessa on siten luovuttu vähimmäissäilytysajasta ja enimmäisaikaa on olennaisesti lyhennetty. Koska jäsenvaltiot saavat säilyttää hakijan henkilötietoja ainoastaan niin kauan kuin se on tarpeen, enimmäissäilytysaikoja koskeva sääntely toimii henkilötietojen käsittelyn ylimääräisenä suojatoimena. Säilytysaikoja koskeva muutettu sääntely vaikuttaa nyt ongelmattomalta.